

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Kungl. Hofboktr.

N:r 42 (565).

Fredagen den 21 oktober 1898.

11:te årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. > 5:— Iduns Modet., månadsuppl. > 3:— Barngarderoben > 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J. Nordling.	Utgifningstid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösn:r endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr noupareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påtörjadt tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr noup-rad.
--	--	--	--	--	--

Maikki Friberg.

Den 28 juni i år mottog jag af den verksamma och framstående finska kvinna, hvars namn står här ofvan, ett bref, dagteckadt i Aabenraa, däri hon bl. a. skrifver:

»Det är så litet att säga om mig, att jag verkligen icke förstår, huru det kan gifva material till en biografi. Det har varit ett ständigt arbete dels för egen utveckling, dels för att kunna göra det litet lättare för dem, som höra till samhällets styfbarn, och därtill kommer naturligtvis kampen för ens ekonomiska existens. Men det är också allt. Med en hälsning från Nordschleswig, där danskarna ihärdigt värna sig mot den tyska öfvermakten...»

Jag har ej kunnat finna en lämpligare inledning till denna biografi än just dessa hennes egna ord, ty trots den anspråkslösa ton som genomgår dem, tala de mer än ett opus på flere sidor och visa, huru man genom att förgäta sig själf vinner dess bättre tid och tillfälle att gagna andra, att ägna sig helt åt mänskligheten och fosterlandet.

Och fröken Fribergs namn har fullgod klang i hennes fosterland. Ej blott därför, att hon gjort detsamma kändt i vida kretsar utom dess gränser — och ej blott sitt fosterland, utan äfven de andra nordiska länderna, särskildt hvad folkhögskolerörelsen vidkommer — utan äfven därför, att hon med varmaste intresse, med uppoffring af tid och krafter ägnat sig åt arbetet för den nationella sakens fram-

gång, för arbetarnas höjande i intellektuelt hänseende, för nykterhets- och kvinnosaken.

I stort har hon på dessa områden verkat bl. a. såsom representant för Finland vid fjärde internationella nykterhetskongressen i Haag 1893 och 1896 såsom representant för kvinnosaksförbundet Unionen i Helsingfors på internationella kvinnokongressen i Paris.

De förnämsta kretsar i Tyskland, Holland och Frankrike hafva för henne och hennes sträfvanden öppnat sina dörrar, och hennes redogörelser för förhållandena i nordén, särskildt på folkhögskolans gebit, hafva mottagits med synnerlig uppmärksamhet. I'n person, som varit i tillfälle att införa henne i framstående kretsar i Berlin, yttrar om henne följande:

»Om jag i korthet sammanfattar hvad jag främst beundrar hos Maikki Friberg, så är det hennes mod att gå på, när det gäller att nå ett utstakadt mål, vare sig hon sedan vill mätta ett personligt kunskapsbegär eller befordra en god saks framgång. Jag har ej känt någon människa med större förmåga att bana sig väg i främmande land. Jag har sett henne i många de mest vidt skilda kretsar och städse beundrat hennes förmåga att behärska sig och att dock städse vara sig själf, att göra sig förtrogen med den rådande stämningen och väcka intresse.»

Vi vilja här nedan lämna några drag af henne och hennes verksamhet i det allmän-

Endast kärleken ger kunskapen lif.

N. M. Petersen.

nas tjänst, hämtade ur af henne till vårt förfogande ställda tidigare biografier.

Då ferietiden ingått, beger hon sig af som biet för att samla honung, ut, ut i den stora världen för att studera dess inrättningar, för att gå på jakt efter goda tankar, nyttiga under arbetet för folkupplysningsens i hemlandet befrämjande.

Maikki Friberg har utgått från ringa kretsar och har arbetat sig fram så godt som med egen hjälp. Som barn blef hon ej delaktig af mycken undervisning, och redan vid 12 års ålder måste hon ut att förtjäna sig sitt bröd. Senare lyckades det henne att komma till Helsingfors och blifva inskrifven i en privat lärarinneanstalt, och då hon efter två års studier utgick härifrån med ett synnerligen godt dimissionsbetyg, utgjorde det hennes högsta önskan att kunna fortsätta sina studier vid universitetet. Af ekonomiska skäl grusades dock alla dylika tankar och arbetet för brödet begynte åter. Då hon emellertid fått sig en sysselsättning anvisad i Helsingfors, kunde hon vid sidan af sin verksamhet i skolans tjänst åhöra föreläsningar och afläggja några examina vid universitetet. Så grydde Finlands mörka dagar med alla de kända häftiga angreppen österifrån och under denna allvarsamma period ingöts hos fröken F. en liflig känsla af de bildades och lyckligare lottades plikter gent emot massorna. Hon använde sina lediga stunder, sina söndagsaftnar till att besöka arbetarnes nykterhets- och fackföreningar i syfte att pröfva hvad det lifgifvande ordet förmådde uträtta, då det gällde att väcka och intressera dem. Tidigare hade hon haft stark motvilja mot att uppträda offentligt, men den oro och spänning hon då erfor ingåfvo henne mod, och resultatet blef det bästa. Under sommarferierna reste hon omkring på landsbygden och höll föredrag, närmast berörande nykterhetssträfvandena.

Under ferieresorna i de skandinaviska länderna kom hon i beröring med folkhögskolorna där och fästes med allt varmare intresse vid sträfvandena för dessas framgång. Ett synligt vittnesbörd härom utgjorde det, att hon 1890 ingick som medlem i den komité, som fått i uppdrag att anordna folkhögskolekurser i Helsingfors. Då det visade sig vanskligt att erhålla lämpliga föreläsare, pröfvade hon sina krafter som föreläsare i Finlands historia jämte det hon ledde diskussionsöfningarna vid dessa kurser.

Några års ansträngande verksamhet, som lärarinna och föreläsarinna vid folkhögskolekurserna äfvensom i åtskilliga nykterhets- och arbetareföreningar pröfvade småningom för starkt hennes andliga och lekamliga krafter, hvarför hon beslöt sig att lämna sitt fosterland för en tid och begifva sig till utlandets universitet, dels för att utvidga sina kunskaper, dels för att studera kulturströmningarna i Europa. Universitetet i Berlin var, som bekant, stängdt för kvinnan, men önskan att få vistas i en världsstad och åhöra föreläsningar vid en vida berömd högskola ingaf henne mod. Hon inlämnade till kulturministeriet en an-

sökan, gjorde uppvaktning hos åtskilliga professorer och erhöi slutligen tillåtelse att åhöra föreläsningarna under vintern 1894—1895. För att kunna immatrikuleras som student måste hon emellertid byta om uppehållsort och begaf sig sålunda först till universitetet i Zürich, där hon kvarblef under två terminer, samt därpå till Bern. Under vistelsen i dessa städer förtjänade hon sitt uppehälle genom artiklar och korrespondenser till åtskilliga tidningar och tidskrifter jämte det hon till finska bearbetade några arbeten, bl. a. Edmondo d'Amicis »El Cuero».

Under sin vistelse i Berlin kom hon en gång under en dispyt i ett privat sällskap om arbetareundervisning att nämna de nordiska folkhögskolorna, och resultatet häraf blef, att man uppmanade henne att hålla ett föredrag öfver detta ämne. Detta uppdrag var henne vid denna tidpunkt af flere orsaker ovälkommet, men hon beslöt sig dock till sist för att efterkomma denna önskan. Föredraget gick också af stapeln i början af mars 1895 i föreningen »Frauenwohl» i Berlin, inför en talrik samling af Berlins intelligentaste damer och herrar. Detsamma åhördes med spändaste uppmärksamhet och mottogs med intensivt bifall samt åtföljdes af diskussion.

Föredraget väckte stor uppmärksamhet i Berlin. På uppmaning höll fröken F. samma föredrag sedermera i den stora föreningen »Jugendschutz», där det likaledes åhördes af en talrik och intresserad samling, bl. a. ett antal riksdagsmän och publicister. Efter dess slut vände en förläggare sig till henne med uppmaning att låta föredraget utkomma på hans förlag, något som ock senare ägde rum.

Sina föredrag rörande folkhögskolorna höll hon sedermera äfven i den stora kvinnoföreningen »Berliner Frauenverein» samt i Dresden och Wien, då hon på resan till Schweiz passerade dessa städer.

Emellertid studerade hon ifrigt vidare på folkhögskolans gebit för att kunna framlägga ett omfattande verk om detta ämne. Ifrågavarande arbete slutfördes också år 1896, och på grund af detsamma promoverades hon i december samma år till doktor vid universitetet i Bern. Hennes afhandling utkom våren 1897 som band 2 af: »Eitisch-social-wissenschaftliches Universalbibliothek» i Bern och bar titeln: »Entstehung und Entwicklung der Volkshochschulen in den nordischen Ländern».

Det vore frestande att här närmare redogöra för denna afhandling, dess öfversiktliga och träffande klara framställningssätt samt dess innehållsrikhet, men detta skulle föra oss för långt. Vare det blott sagdt, att hon genom den liksom öfver hufvud genom sitt uppträdande på utländsk botten gjort folkhögskolesaken i sitt fosterland, ja, i hela Norden tjänster, hvilka ej böra skattas ringa.

Såsom redan nämnts, har fröken F. vid sidan af denna sin hufvuduppgift äfven haft tid att ägna sig åt annan fruktbringande verksamhet, och i detta afseende är det vår plikt att påpeka, att kvinnosaken

i henne äger en framstående och intresserad gynnarinna. De uppsatser hon under den allra senaste tiden publicerat i kvinnosaksförbundet Unionens i Helsingfors tidskrift läsas städse med stort intresse, tack vare deras sakrikhet, klara framställningssätt och den öfvertygande varma tonen. Det är ej heller få artiklar och korrespondenser hon under sin vistelse därute tillsändt den periodiska pressen i hemlandet rörande kulturströmningarna och lifvet därborta, artiklar, hvilka städse kunnat påräkna den läsande allmänhetens intresse.

Detta är i hufvudsak konturerna af den lifsbild jag här velat teckna af denna sympatiska, varmhjärtade kvinna, som med egen kraft arbetat sig upp till en framstående plats i folkupplysningskamparnes led. Och jag kan ej annat än tillönska henne all framgång till nya landvinningar på den beträdda banan, en bana, som helt visst städse skall leda mot ett ljusst mål.

Helsingfors, hösten 1898.

V. Lindman.

Den nötta ringen.

För ring, som glänser blank och ny
jag ej tar hatten af —
lätt brister vårens gyllne sky,
som seglar öfver haf.

Och kärleken som vårskyn är,
den skiftar i ett nu —
du, gyllne ring, som flickan bär,
o, hvad betyder du? —

Du, nötta ring, som tunn och fin
på skrynkad hand jag ser,
dig liknar jag vid ädelt vin,
som blir hvart år för mer.

Du följt från drömmars fagra kust
i lifvets allvar ut,
du pröfvats uti nöd och lust
och stått ditt prof till slut.

Din gyllne cirkel rymmer nog
all saga, som är sann —
om lifvet, hvilket grymt bedrog,
om kärleken, som vann.

Den hand jag ser dig glänsa på,
du ring, så nött och tunn,
den för jag gärna, tro mig då,
af vördnad till min mun.

Jag vet, att den som bär den har
ett hjärta, varmt och rikt,
och att sitt lif från ungdomsår
hon har åt trohet vigd.

Och när hon ligger blek och kall och kistans lock läggs på, däröfver, tror jag, lysa skall liksom en gloria då.

Daniel Fallström.

Från kyrkomötet.

Det i förra veckan avslutade kyrkomötet har behandlat visserligen icke många, men dock några frågor och ganska betydelsefulla, som äro af särskildt intresse för kvinnovärlden.

Den enda af dessa frågor, som föranlett ett positivt beslut, rörde

ogift moders anonymitet.

Enligt gällande lag har en kvinna, som ehuru ogift blifvit moder, ingen skyldighet att vare sig för den ena eller andra, för barnmorskan eller prästen, yppa hvem hon är eller hvad hon heter. Barnet döpes i okända föräldrars namn. Detta anonymitetsskydd har tillkommit för att minska antalet barnamord, något som äfven i ej ringa mån lyckats, enligt hvad statistiken utvisar. Mycken sorg och skam och förtviflan ha genom den nuvarande lagstiftningen besparats olyckliga unga kvinnor, som väl i många fall skulle gått fullständigt under, om deras felsteg icke kunnat döljas, men som nu, tack vare anonymitetsskyddet, sett en möjlighet till återupprättelse.

De humanitetsskäl, som kunna anföras för att ogift moder må få behålla sin anonymitet, äro så starka och värtaliga, att en ändring härutinnan näppeligen från något håll skulle ifrågasatts, om ej så vore, att här finnes en rätt och ett intresse, ej mindre respektfordrande än barnafödelskans, att taga i betraktande — nämligen barnets intresse och rätt att en gång få lära känna sin moder.

Det lär dessutom finnas åtskilliga exempel, ej blott på barn af okända föräldrar, som fåfängt sökt återfinna sina mödrar, utan äfven på mödrar, som längre fram i lifvet velat, men icke kunnat återfinna sina barn.

Med anledning af en af prof. Rudin i ämnet väckt motion har nu kyrkomötet beslutat hos k. m:t uttala som ett önskemål, att anonymitetsskyddet blir upphäfdt eller, om hinder därför möter, så ändradt, att modrens namn fortfarande blir skyddadt mot offentliggörande, men till upplysning och ledning i vissa fall på lämpligt sätt antecknad.

Nu beror det på hvad riksdag och regering kan hafva att säga om ett sådant förslag. En liknande motion har varit före i riksdagen, där den bifölls af andra kamraren, men afslogs, ehuru med knapp majoritet, af den första.

Det vill synas, som om endast det senare alternativet i kyrkomötets uttalande skulle förtjäna att tagas i öfvervägande. Ett upphäfvande utan vidare af anonymitetsskyddet skulle väl vara en alltför radikal åtgärd, ödesdiger till sina följder och oförenlig med den anda af mänskligt delta-

gande med de oförvålladt eller själfvålladt lidande, som utmärker vår tids hela uppfattning på hithörande områden. Där emot finnes ingen anledning att motsätta sig en anordning, hvarigenom, med bibehållande af moderns anonymitet, så länge den för henne är af största vikt, utväg öppnas för barn och mor att längre fram i lifvet återfinna hvarandra. Hvad man härvid närmast tänkt på såsom lämpligt och tillfyllestgörande vore en af barnmorskan bevitnad förseglad namnsedel, som afämnades vid barnets dop och under vissa villkor och förhållanden, där barn eller moder så önskade, skulle kunna öppnas. Svårigheten blir dock alltid att förebygga möjliga indiskretioner af dem, som måste bevitna namnunderskriften.

Förutom denna i hufvudsak bifallna har man att anteckna två af kyrkomötet afslagna motioner i frågor, som beröra kvinnan och hemmet, bägge väckta af domprosten Personne och båda behandlande formerna för äktenskaps ingående.

Den första af dessa motioner afsåg att lämna dem, som öppet uttalat fientlighet mot kristendomen och kyrkan, rätt att ingå

civiläktenskap.

Som bekant är i flere länder den borgerliga vigseln obligatorisk, hvilket icke hindrar den, som så vill, att taga kyrklig vigsel ofvanpå den civila. Hos oss är tvärt om den kyrkliga formen för ingående af äktenskap obligatorisk, och möjlighet att erhålla borgerlig vigsel finnes endast och allenast för kontrahenter, af hvilka den ena tillhör ett främmande, men af staten erkändt trossamfund. I praktiken torde det emellertid vara tillräckligt för att erhålla civiläktenskap, att någon af kontrahenterna inför magistraten företer intyg på, att han utträdt ur statskyrkan, äfven om han ej skulle kunna visa, att han också ingått i ett annat samfund.

Domprosten Personne har velat utsträcka rätten till civiläktenskap. Hans tankegång är denna: kyrkan bör icke påtvinga någon sina välgärningar; en person, som visat uppenbar fientlighet mot kristendomen och kyrkan, kan ej hafva någon andlig nytta af den kyrkliga välsignelse, han föraktar; i stället måste tvånget att behöfva underkasta sig densamma öka hans förbittring mot kyrkan; och för den vigselförrättande prästen måste det kännas motbjudande att under sådana förhållanden likasom påtruga en tjänst, som af brudparet uppfattas utslutande som en kränkning af deras samvetsfrihet.

Nog synas skäl kunna hafva förefunnits att bifalla hr Personnes motion. Politiskt sedt är dock ingen skada skedd, så visst som det fallna förslaget endast var en halfmesyr, hvars antagande måhända blott skulle bidragit att fördröja den stora reform, för hvilken röster börja höjas t. o. m. inom kyrkomötet, nämligen det obligatoriska civiläktenskapets införande. Det behöfver väl knappast erinras, att civil vigsel, ålagd alla, ingalunda innebär den kyrkliga aktens afskaffande. Den innebär endast ett skydd för deras samvetsfrihet, som icke vilja underkasta sig att likasom hyckla tro på en religion, som de öfvergifvit.

Den andra af hr Personnes afslagna motioner rörde

prästens rätt att vägra vigsel.

Motionären ansåg, att lagen borde ändras därhän, att fränskild maka icke måtte under den förra kontrahentens lifstid erhålla kyrklig vigsel i och för ett nytt äktenskaps ingående. För att vigsel skulle kunna vägras, måste emellertid först — enligt motionärens mening — vara utredt, att den fränskilde make, som begär sådan, själfvilligt och utan äktenskapsbrott från den andra partens sida vållat det föregående äktenskapets upplösning.

Det behöfver icke sägas mer. Nog äro de allt för vanliga skilsmässorna ett ondt. Men de böra icke förebyggas genom ett ännu större ondt. Ty såsom ett sådant större ondt måste man ovillkorligen anse den privatlifvets prisgifning åt skandalösa utredningar, som skulle bli följden, om ett förslag sådant som hr Personnes blefve lag.

För öfrigt: så länge icke kyrkan vill medgifva rätt för alla svenska medborgarinnor och medborgare att söka statens stadfästelse på deras äkta förbund, så länge finns ej heller skäl tillerkänna kyrkan rätt att vägra vigsel åt den, som därom anholder.

Det var visserligen väsentligen andra skäl, som bestämde kyrkomötets beslut att afslå motionen. Utgången blef dock den rätta. Och man torde tryggt kunna förutspå, att denna fråga aldrig med hopp om att finna en lösning skall kunna ånyo framdragas, förrän det vida större spörsmålet om obligatoriskt civiläktenskaps införande blifvit i tidsenlig riktning afgjort.

Laicus.

Juldag.

Af Gustaf af Geijerstam.

(Ur förf:s snart utkommande roman »Äktenskapets Komedie».)

(Eftertryck undanbedes.)

Denna berättelse börjar en juldagsmorgon i början af 90-talet, då amanuensen vid k. biblioteket, filosofie doktor Robert Flodin, stod i sitt rum, sysselsatt med att lägga sista handen vid sin toalett.

Minnets af den föregående dagens — själfva julaftonens — milda, ljusa stämning fyllde honom ännu helt och hållet. Han fäste i sin halsduk med mycken omsorg en nål, hvilken hans hustru gifvit honom i julklapp, inlindad i otaliga papper och omvirad med nästan ett kilo ullgarn. Hans ögon fuktades, när han betraktade det lilla smycket, hvars äkta pärla lyste emot honom ur spegeln som en dufvas öga. Bilden var hans egen, och han tänkte därpå, medan han profvade den mot sin svarta halsduk. En dufvas öga, tänkte han, mindre därför att han egentligen visste, hur ett dylikt såg ut, än därför att han vant sig att förbinda begreppet dufva med något ljusst, oskuldsfullt och välgörande.

Sedan vände han sig om och såg genom den öppna dörren ut öfver våningen. Det slog honom genast, hur högtidsaktigt, nästan vördnadsbjudande hvarje föremål föreföll honom. Förmaket med sina taflo och fotlampor, divansbordet med dess mattgröna duk och pianot med blomglaset, hvarur rosor på långa stjälkar stucko upp midt i vintern, allt detta, hvilket var honom så

välbekant och ofta kunde synas både intetsägande och prosaiskt, lyste i dag med en glans, hvilken ej kunde komma enbart af vintersolen. Solen lyste nämligen in, och dess strålar föll på granen, som prydd med en otalighet af glitter och färg trängt undan matbordet ute i salen och bredde ut sina grenar med något af påfågelsstjärtens glans och prakt. Nej, det var icke solen, som gjorde allt detta. Det var lyckan i ett hem, som ingen kunde nalkas, utan att erfara något af det inflytande, som harmonien emellan två människor meddelar äfven åt andra. Det var lyckan från familjens stora fest, hvars symbol lyser med otaliga ljus, värmer med sin egen mat och dryck, ger sig uttryck i gåfvor, hvilka slösande regna öfver familjens medlemmar som ett öfvermått af smekningar.

Doktorn stod i sin öppna dörr, kände allt detta och hörde på afstånd sin hustrus röst, hvilken oupphörligt afbröts och öfverröstades af en klingande gosstämman, som darrade af ifver och förtjusning. Robert Flodin höll på att gå öfver tröskeln och förena sig med den glada gruppen, hvilken han tyckte sig se inför sina ögon. Men han tog ett steg tillbaka och stannade.

Det var dock icke af obeslutsamhet. Det var icke, emedan något som hälst behöfde hindra honom att gå in och med sin närvaro öka glädjen inne i barnkammaren, därifrån rösterna hördes. Doktorn kände sig helt enkelt för rik för att ens kunna komma sig för med att gå ut till sin egen familj. För att åstadkomma något, som svarade till den heliga tystnad, som fyllde honom själf, stängde han sakta sin dörr och tog plats i en låg stol nära fönstret, från hvilket han kunde se en blå himmel och topparna af Humlegårdens träd, som glänste af rimfrost.

Han satt där länge, och i hans hjärta ljöd som en underlig sång. Den gick i takt med den stämning, som fyllde hans själ, och den formade sig till en psalm, hvaraf han hörde melodien, under det att orden blefvo formlösa som hela hans egen stämning. Men medan orden icke funno väg till hans läppar, kommo i stället lyckotårar och fuktade hans ögon.

Robert Flodin satt på juldagens morgon och grät af sällhet i sitt eget rum.

Men som han satt där, vaknade inom honom ett minne, hvilket på ett egendomligt sätt bröt in i hans stämning. Han kom att tänka på sin examensfest och tyckte sig kunna se hela scenen och sig själf, när han med glaset i hand stod och berättade sina vänner, att han var en ensam, söndersliten människa, hvilken tiggde om att bli tagen på allvar. Hur besynnerligt föreföll honom icke allt detta nu! Han måste le vid tanken på den tid, då han så ifrigt sträfvade att komma till rätta med sitt eget jag. Hans eget jag! Hade icke lifvet gripit honom som med milda händer och gifvit honom till skänks allt hvad han önskat sig. Han tänkte på sin hustru, på sin son, på sina ensamma timmar bland alla de gamla och nya böckerna på biblioteket. Och han tyckte sig famna allt detta i en enda full och varm känsla, hvilken kom honom att veta sig lycklig och stark.

Ja, stark! Det var just ordet. Och han, som en tid hade känt sig så svag gent emot hela lifvet, hvilket syntes honom så skrämmande och ondt.

Han stördes i sina drömmar af, att hans

hustru öppnade dörren. Hon var klädd i violett siden, det hvita tyllt stod som en ljus sky om hennes hals och det krusiga håret som en blond dylik kring hennes ansikte.

Hon studsade vid att se sin mans anletsuttryck, och hennes ansikte blef på en gång missnöjdt, mörkt och förskräckt.

»Hvad är det, Bob?» sade hon och stängde dörren, som för att åtminstone hålla barnet utanför. »Hvad är det?»

Mannen såg upp och mötte hennes blick, och i ett nu förstod hon.

Leende i sin trygga lycka, gick hon fram och böjde knä vid sin mans sida, medan hennes blick fick något af samma varma, fulla glans, som låtit henne utan ord förstå makens sinnesstämning. Hon kysste hans hand som i ett utbrott af öfversvalande tacksamhet och lutade sedan stilla pannan mot hans knä.

Som han satt där, återtogo Bobs tankar sin gång. Han tänkte på, hur enkelt lifvet blifvit, sedan han funnit en människa, hvilken han helt kunde älska, en kvinna och ett hem. Ingenting hade han nått af hvad han förr tänkt sig, men det, som kommit i stället, syntes honom oändligt mycket mer.

»Hvad tänker du på?» sade hustrun till sist.

»Jag tänker på, hur dum jag varit i lifvet, och hur klok du gjort mig,» sade Robert Flodin.

»Har jag?»

Hon skakade på hufvudet.

»Du är mycket, mycket klokare än jag,» fortfor hon och såg honom i ögonen.

Men så ändrade hon sig plötsligt.

»Å nej,» sade hon. »Så klok är du just inte. Och aldrig blir du. Men kanske är det just därför, du är så rar.»

Så skrattade de båda åt sin egen brist på klokhet, och så gingo de samman ut i salen, och i högtidsstämning började de den frukost, som är årets gladaste.

Lille Georg var mycket belåten, att mamma och pappa ändtligen kommo ut. Han gaf dem en undrande blick, därför att de sågo så allvarliga ut. Men så hoppade han öfver allvaret och började prata.

Han pratade om sina leksaker, om att det var snö ute, och att han skulle få åka kälke i Humlegården. Han fyllde rummet med sitt muntra pladder, och icke ett ögonblick behöfde han tystna, för att de stora skulle få tala med hvarandra. Ty utan att Georg märkte det, tego far och mor hela tiden, och de gjorde detta, därför att de båda voro fångade i den egendomliga känsla af lifvets fullhet och värde, som nyss dragit dem till hvarandra. De sågo båda hela den lilla scenen omkring sig med något af den skärpta klarsyn, som kommer af att själen känner sig spänstigt och ung. Rummet var ljus, och granen stod så mörkgrön och rak med nya röda ljus och hela mängden af lysande grannlåt. Bordets duk var så märkvärdigt vit, kaffekannen glänste nyskurad midt bland de bästa kopparna, och vörtbrödet låg i staplar bredvid den nyskurade skinkan, hvilken svälde af trefnad med sin hvita pappersrosett om halsen. Midt på bordet tronade den femarmade pappersljusstaken med sina tjocka gröna ljus. Den stod där, icke därför att den skulle tändas, utan därför att den gaf hela bordet en så festlig prägel, och därför att det var jul. Allt detta sågo den lyckli-

ge mannen och den lyckliga hustrun, sågo det så ljus, rent och underbart, som om det skimrat dem till möte ur en dröm, hvilken man tror sig aldrig kunna glömma. De sågo det alltsammans mångdubbelt vackrare, därför att de hörde det återklinga i den muntra gosstämman, som icke ett ögonblick tystnade, sågo det liksom glänsa i ett par blåa pojkögon, hvilka tindrade mot den stora dag, som runnit opp.

Det var så naturligt, att dagen hörde dem alla till, att det nästan kom, som om det varit väntadt, när pappa efter frukosten öppnade fönstret och såg ned på gatan.

»Här står en stor fin hyrkuskläde där nere,» sade han. »Undrar just, om den skulle passa oss.»

Detta var verkligen också en af de väntade öfverraskningarna. Ty den plögade upprepas hvarje juldag, så ofta det var snö på marken och vädret var vackert. Ja, när vädret var fult och det var barvinter, brukade släden till och med utbytas mot en vanlig vagn. Men det hörde till pjesen, att det skulle vara en hemlighet med i spelet. Släden skulle komma, utan att någon hört talas därom på förhand. Pappa skulle gå fram till fönstret och se illistig ut. Mamma skulle ropa: »Tänk, Georg, hvad pappa är snäll!» Och då skulle Georg skrika af öfverraskning och glädje. Allt detta hörde till pjesen, och den spelades med lif och lust, och utan att någon tappade bort sig i rollen.

Så pålsade man på sig och kom i släden. Ut öfver Narvavägen bar det och bort öfver Djurgårdsbron. Hästarna voro stora och svarta, och deras väldiga dombjällror klingade. Släde efter släde mötte, och alla slädarna voro fulla med glada och lyckliga människor. Genom den klara vinterluften summo glada rop och klingande skratt. Bjällrorna sjöngo muntrare, så snart man lämnat stadens tull, och inne i skogen, där drifvorna lågo höga och snön vuxit fast som ett hölje kring granarnas böjda grenar, blef det så tyst, att Georg, fast han var nära tio år gammal och stora karlen, icke kunde låta bli att luta sig fram och sakta klappa mammans hand inne i muffen.

När det lilla sällskapet åter körde in i staden, såg det ut, som om en mörk ström af högtidsklädda människor flutit genom gatorna, och luften var full af kyrkklockornas klang. De läto så underligt, lustigt och starkt. Det var något ljus i själfva klangen, något som höjde sig och sjöng högt öfver de högsta husens långa, stela rader af sten. Och hvar släden for fram, lockade den leenden fram på de mötandes läppar.

—*—

I inackorderingsfrågan.

»Andarnes sammandrabbning.»

Som vi förmodade, har »inackorderingsfrågan» väckt det lifligaste intresse, bevisande att en utredning i detta ämne var af behofvet väl påkallad. En mängd af skrivelser inströmma; vi göra i dag början med några af de först inkomna. I näraste nummer skola följa flere intressanta och sakliga inlägg.

Till och med i vårt broderland Norge har den i Idun öppnade diskussionen väckt upp-

märksamhet. En af Kristianias största dagliga tidningar, Morgonbladet, redogör i ett af sina senaste nummer för saken och anför det väsentliga af »Stades» artikel, hvilken tidningen anser äga tillämplighet äfven på norska förhållanden. Ämnet tycks således vara brännande äfven utom svenska landamärena.

I.

Noga har jag genomläst och begrundat sign. Stades uppsats i inackorderingsfrågan och gärna vill jag ställa min mångåriga erfarenhet i »yrket» till tidningens tjänst. Att anse affären i fråga för ett yrke kan ingalunda vara något nedsättande, men ej heller kan man vinna något därpå, om ej möjligen alla inackorderter enade sig och utsågs en yrkesinspektör, som togs alla dessa hem och värdinnor i närmare skärskådande. Helt säkert skulle då inspektören komma till insikt om, att det stora flertalet värdinnor ej förtjänar Stades skarpa klander.

Omotiverad är, synes mig, Stades anmärkning, att de flesta äldre damer, utan att närmare göra sig reda för, om de äga anlag eller yrkesskicklighet nog därtill, likväl kasta sig in på inackorderingsyrket, då de måste börja försörja sig själfva. Därtill äro de helt enkelt nödda och tvungna. De skulle säkert med glädje byta med hvilken någorlunda afönad kontorist, lärarinna, telegrafist som helst. Men för att få anställning i statens tjänst eller få inträde vid fackskolor får man i allmänhet ej ha öfverskridit en viss ålder. De flesta banor äro således stängda för dem. Den bildade kvinnan måste sålunda göra sig nytta af den »yrkesskicklighet» hon förvärfvat, nämligen konsten att laga god mat, sköta ett hem och vanan att vara en behaglig värdinna.

Stades fordran att värdinnan skall anse hemmet icke som sitt, utan som inackorderternas, tror jag skulle, om den uppfylldes, lända inackorderterna till föga bättnad. Inackordernten önskar sig i främsta rummet ett hem. Stade fordrar då att värdinnan danar hemmet icke efter sin smak, utan efter inackorderternas. Men att dana ett hem, så att det bär prägel af låtom oss säga tolf inackorderternas individualitet, tror jag mig våga påstå vore helt enkelt omöjligt. Bättre är väl då, att hon danar hemmet efter sin egen personlighet. De inackorderter, som ej triftas i det hem hon sålunda öppnar åt dem, få söka sig ett annat hem, där en annan anda råder, mera öfverensstämmande med deras lifsåskådning.

Likaså tror jag, att värdinnans förmåga att sammanföra »nervösa damer, bullersamma skolpojkar, gammalt folk och småbarn, läsare och fritänkare, musikalkskare och musikhatare o. s. v.» är ganska begränsad. Har hon så liten urskillning, att hon försöker detta, lär hennes pensionat få ganska ringa tillslutning.

Låtom oss närmare skärskåda de hem, som erbjudas af stackars inackorderterna. Bäst vore då att indela dem i klasser. På ett första klassens pensionat ställas naturligtvis fordringarna högst.

Det har till värdinna en bildad dam, som i sitt hem emottager som pensionärer såväl in som utlänningar. Bostaden är belägen i en sund och tidsenlig stadsdel och hemmet erbjuder all slags komfort och trefnad. Ingalunda erligger pensionären $\frac{2}{3}$ af sin inkomst för rum och vivre. Denna summa uppgår till högst 90 kr. pr mån. I genomsnitt uppgå de inackorderades inkomster till två à tretusen kr. pr år. Ej heller är omsättningen så stor, som man skulle tro. I mitt hem hafva flere af pensionärerna bott i många år.

Till klass n:r 2 räknas hem, hvilkas värdinnor äro fruar, som genom mannens irakade obestånd måste hjälpa till med sitt arbete för att upprätthålla ekonomien. De äga kanske själfva barn, och för dem lämna sig bäst skolungdom och personer, som måste lefva på små löner. Dessa värdinnor få naturligtvis söka nedbringa sina lefnadsomkostnader till minsta möjliga, så hos dem påträffar man ej den onödiga elegans, som Stade så skarpt klandrar. Priset ställer sig där också naturligtvis billigare. Inackordernten kan då ej rimligtvis begära, att de mest uppdrifna anspråk i materiellt afseende eller i fråga om hemtrefnad där skola blifva tillgodosedda. Att bereda den senare kostar arbete och tid, och för dessa utarbetade värdinnor är tid sannerligen pengar.

Till klass n:r 3 räknar jag hem, som förestås af gamla köksor, hvilka tröttnat på att tjäna hos

andra, kunna laga god mat, men ej lämna sig som värdinnor vid bordet. Där öfverlämnar värdinnan med nöje åt inackorderterna själfva att sätta prägeln på hemmet. Hennes värld är köks-spiseln. Jag tror ej, att inackorderternas fullkomliga oberoende af värdinnan gör dessa hem angenäma.

Sätter man vid inackordering liksom vid all annan affär varans beskaffenhet i förhållande till priset, tror jag inackorderter i allmänhet ej ha rätt att beklaga sig. Är värdinnan, hvilket Stade tycks anse i allmänhet vara fallet, oförmögen att nedbringa omkostnaderna för affären till minsta möjliga, måste hon på grund af konkurrensen snart nedlägga den, men skötes affären rätt och med tolf personer som minsta antal pensionärer, bör den kunna lämna ett någorlunda lefvebröd för en arbetsam och klok kvinna.

Erfarenheten här visar, att pensionärerna äro i ett ständigt stigande, då efterfrågan i höst varit ovanligt stor. Detta är min mångåriga erfarenhet af förhållandena i Göteborg. I afvaktan på flere inlägg i frågan tecknar er
Göteborg den 12 okt. 1898.

Nora.

II.

Mångårig erfarenhet gör mig möjligen berättigad att yttra några ord i »Inackorderingsfrågan».

Under den tid jag sysselsatte mig med detta arbete, blef jag ofta rådfrågad, om jag ansåg det vara skäl börja en sådan verksamhet. Lätt nog kunde jag ibland se på den person, som gaf mig denna fråga, om hon föreföll mig passande till denna verksamhet eller ej. Ofta blef mitt svar: »Tror ni, att ni med intresse kan sköta detta kall, d. v. s. att om ni äfven under sommartiden kan vara glad öfver en väl behöfelig hvila, ni då hösten kommer, gläder eder åt edert då åter började arbete?» »Gläder mig, ej kan jag väl tycka det är roligt?» fick jag ofta till svar. »Ja i så fall tror jag, att jag afräder eder från denna verksamhet.»

Man måste kunna af hjärtat önska dem välkomna, som komma och intaga de lediga platserna i hemmet, och är det så lyckligt, att samma personer under en följd af år återkomma, så kännes det ju nästan, som när barnen efter en tids bortavaro återvända till föräldrahemmet. Har man den känslan för de främmande, då delar man deras sorger liksom deras glädje, och då torde man vara passande för det kall man valt. Man kan i så fall »öppna sitt hem för dem», och de böra där kunna känna, att de äga ett hem. Har man flere egna barn, då anser jag lyckligare, om annan förvärfskälla för deras uppehälle kan väljas än att ha inackordering. Äfven är af stor vikt att ej unga och gamla personer sammanföras i hemmet, däraf kunna stora olägenheter uppstå.

Med afseende på pris anser jag den lyckligast, som kan få det så högt som möjligt, äfven förutsatt att man ej helt och hållet existerar på hvad inackorderterna betala. En stor hjälp till ett godt lynne ligger nämligen däri, att man ej behöfver ha tärnande ekonomiska bekymmer, som jag tror ofta göra ett inackorderingshem otrefligt. Lägre pris måste ju också finnas, men då böra värdinna och gäster ha pretentionerna klara för hvarandra, innan de senare inträda i detta enklare hem, som ju kan vara både trefligt och godt ändå.

Har man valt att endast ha ungdom omkring sig, är ju gifvet, att man äfven bör söka bereda dem trefnad på de stunder de kunna ha lediga från studier m. m. I en sådan krets blir man lätt ung själf, och ålderdomens intressen få vika. Jag tror, att om man är frisk, har man själf här af den bästa nytta. Min glädje var stor, då jag såg unge män om aftnarne föredraga att sitta i hemmet och ägna sig åt sällskapslifvet framför att söka nöjen utomhus. Då kom ibland den tanken för mig, att min verksamhet måhända var till någon nytta.

Detta mål bör hvar och en, som mottager inackorderter, sträfva efter att vinna. Föräldrar, som måste lämna bort sina barn, kunna då möjligen ha något lugn för de bortavarende. Sök att så handla mot det främmande i hemmet, som man handlar mot ett eget barn, och inackorderingsfrågan är bäst löst!

Tante.

III.

Har »Stade» någonsin själf varit inackorderad? Eller har hon varit i tillfälle att riktigt grundligt skärskåda ett inackorderingshem? Det tycks ej så.

Ingen kan mera än jag beklaga dem, som äro tvungna söka och finna ett hem hos främmande

människor, men ännu mera äro de att beklaga, som af en eller annan orsak tvingas att lämna sina hem till pris åt inackorderter. »Stade» klandrar endast »hemmen». Vet ni då, hvad det vill säga att för 50 (femtio) kronor i månaden lämna hem åt en främmande? Nej, troligen icke, ty då kunde ni ej så hänsynslöst klandra.

Bostäder äro dyrbara, äfven om man icke bor i de elegantaste kvarteren, och jag undrar om man kan begära mera än rum, möbler, sängkläder, linne och mat för 50 kr. i månaden? Skulle därtill lämnas mera än ett vänligt bemötande? Det kan aldrig vara »Stades» allvar, att man rent af skall undertrycka egna tycken och vanor för att tillfredsställa en människa, som vid första, bästa tillfälle som djudes flyttar utan vidare, som behandlar ens saker, som vore de hämtade ur en lumpbod, och anstränger sig för att hitta på alla möjliga fel både vid rum, mat och uppässning.

Dessutom påstår »Stade», att »hemmen» lägga beslag på inackorderternas lilla fritid efter ett tröttsamt dagsarbete. Det skulle alltså i de flesta fall vara efter kvällsvarden. Nej, kära »Stade», i de alla flesta fall kan jag tryggt försäkra, att »värdinnorna» efter sitt tröttsamma dagsarbete äro glada att få lämna inackorderterna i fred och själfva ha litet lugn för att kunna känna, att de ännu ha skymten af ett hem i behåll. Man kunde frestas fråga: hvilken har det mest tröttsamt, eller hvem gifver eller mottager mest?

Centralt läge söka alla efter och att söka bostad vid Horns-, Skans- eller Norrtull, då man måste ha inackorderter, det är lönlös möda. Ingen söker inackordering så långt bort. Eget rum, ogenerad ingång, fönster åt gatan, ej för många trappor upp, mat-tiden ställd efter inackorderternas bekvämlighet, städning bitida och sent åt inackordernten — se där några af de allmännaste fordringarna. Men sedan komma därtill: lugn, rätt att disponera »hemmens» rum för sina besökande, dem jungfrun beständigt skall vara färdig att i tamburen mottaga, samt, det värsta af allt, de gamla visorna: »den eller den maten kan jag ej tåla», eller, »jag tycker icke om det eller det». Eller det skall kanske vara rent af »dietiskt», då är mättet rågad! Och så ofvanpå allt måhända inackordernten »glömmar» att betala eller af en eller annan orsak hindras i detta fall fullgöra sin skyldighet, då har hemmet haft »trefnad och nöje» för intet.

Fördragsamheten borde vara ömsesidig. Tror eller tycker »Stade», att man jämt kan se glad ut? Undras om inackordernten jämt ser glad ut eller är vänlig ens. Med detta och mycket mera, som kan sägas, vill jag naturligtvis ej helt anklaga inackorderterna, men vill dock påstå, att hufvudfelet är å dessas sida. Jag talar af mångårig erfarenhet och är när som helst beredd till vidare diskussion, om »Stade» behagar önska det.

Anna.

IV.

Lyckliga Stade, som fått växa upp under förhållanden och i en tid, där det tillåtits att rådfråga »håg och anlag», när val af lefnadsbana skulle göras! Lyckligt också att dessa gåfvor genast voro så utprägade, att klarhet fanns å hvilken bana de skulle kunna göra sig mest gällande! Undertecknad tillhör en annan tidsålder och ett annat slags folk — tillhör dem, som nöd och begäfnung tvingade att med tacksamhet mottaga första lefvebröd, som bjöds, när man hunnit den ålder att far och mor ej ansågo sig ha råd eller skyldighet att försörja oss längre. Valet af arbetsgifvare och arbetssätt stod oss så tillvida fritt — om vi ville underkasta oss ledsamheter i hemmet, umbäranden och domen att: »när du ena gången ej vill ha det du kan få, så var då beredd att en annan gång ej få det du vill ha». Så »egendomligt och nonchalant» fick man taga sin själförsörjning i min ungdom och i min ställning, och den lotten delades af både manliga och kvinnliga, bildade och obildade individer. Där håg och anlag skrifva lagar för eder, hade vi att hålla oss till lydnad, ödmjukhet, höflighet samt först och sist snarförvärfvad arbetsduglighet.

När en kvinna med sådan utgångspunkt och efter årslängt pröfvande arbete i andras tjänst samt vana att alltid underordna sig andras intressen anser sig kompetent att sköta ett hem, deladt af hemlösa löntagare, så skulle väl både hon själf och andra äfven ha rättighet att tro, det hennes sinne borde vara nog förarbetadt för en inackorderingsvärdinna.

Hvad därutöver kräves tror man ju också skall vara praktisk kunnighet i hushållräkning och matlagning, ett hem så trefligt inredt, som hennes tillgångar tillåta, samt detta hem så cen-

ralt och snyggt beläget som möjligt, för att någon skall vilja eller kunna dela det med henne. Detta är också hvad hon kan begära kontant erkänsla för, och hittills har äfven detta varit det enda, som inackorderer vilja betala för. Sedan urminnes tider har det väl också varit ett erkänt faktum, att det är på dessa faktorer en vanligt borgerligt familjehem bygger hemtrefnaden. Lika erkänt är väl också, att om hon än vore ett snille i sitt fack, skulle hennes bemödanden för denna trefnad vara förgäfvade, om icke öfriga familjemedlemmar med hänsynsfullhet och älskvärdhet bidroge till densamma. Nu blir man af Stade underrättad om. att det är ett stort felgrepp af en inackorderingsvärdinna att bygga sitt hem på dessa grunder, Hon skall verkligen bokstafven dem förutan kunna framtrölla något, som Stade har svårt att specificera, men i alla fall kallas hemtrefnad. Och icke nog med att hon skall på ensam hand både skapa och underhålla denna artificiella hemtrefnad, hon skall också salubjuda den, och ännu mera hon skall äfven *välja* köpare af densamma.

Är hon dessutom gift eller änka och har egen familj, så är det ett oförlätligt fel, ifall icke alla familjemedlemmarna har samma ålder, skaplynne och åsikter som sökande inackorderer (och detta skall hon kunna se på dem vid första anblicken, ty har hon nog hardiess att utfråga en främling härutinnan, så tycker nog Stade som jag, att hon ej är fullt preparerad för yrket).

Något sådant som eget omdöme tyckes inackorderer ej behöfva belasta sig med, utom då det är fråga om att sätta sig till doms öfver sin värdinna. Dessutom skall denna mångnämnda hemtrefnad vara af sådan elasticitet, att den kan motstå inackorderernas egoism och kitsliga småsinne af alla slag, ty att de i detta hem skulle behöfva underkasta sig att lägga band på de sämre sidorna af sin karaktär skulle ju endast vara störande för deras välbehöfliga ro och hvila — och om värdinnan pretenderade något dylikt, så vore det bara ett bevis på hennes yrkesoduglighet! Skall jag männe behöfva framdraga flere orimligheter ur Stades artikel, för att man skall kunna se hvad värde den har?

Till sist skall jag bedja att få tala om, att jag under fem års tid varit inackorderingsvärdinna, och min bästa belöning för dagens arbete och nattens funderingar under dessa år fick jag, då två af mina mest svårtillfredsställda inackorderer kommo till mig, sedan de fått egna hem, den ena som gift den andra »kamrathem», och frågade: »Hur kunde du åstadkomma hvad du gjorde med våra tillgångar?» och »Hur kunde du uthärda med alla våra orimligheter?» Deras erfarenheter har omskapat dem till mina bästa vänner från att förut ha varit mina värsta antagonister.

—g—g.

När dubbelfönstren skola in.

»Ser ni! I dag hålla de på att sätta in dubbelfönsterna hos rådman L's!» — Ja visst sågo vi det, mycket väl t. o. m., eftersom L's bodde midt öfver gatan. Rådmanen själf, beväpnad med en fönstertrasa, höll sig icke för god att vara med om arbetet. Ty ett arbete var det onekligen. Rätt som ett fönster väl var »inpassadt», var det att taga ut det igen — den förgärliga imman var skulden därtill! Hur det gnedes och torkades! — Jag tänker, att rådmanen drog en lättadens suck, när alla hennes tjugtu lufter innanfönster slutligen voro insatta.

Det är trefligt att se klara rutor både på ytter- och innanfönster, det är det visst, det. Hur fru rådmanen hade förutbehandlat sina fönster, det vet inte jag, men hvad jag vet är, att man nu för tiden på en del orter både norrut och söderut i vårt land behandlar sina innanfönster oförståndigt. På våren vid den stora rengöringen är man nämligen så angelägen att bara få undan fönsterna, att man ej ger sig tid att då genast blöta af klisterpapperet. Det får således sitta kvar öfver sommaren i 20 à 35 graders värme, så det torkar fast så väl som möjligt. Så på hösten, när kylan kommer och det blir brådt att få in fönsterna igen, blir det ett »rifvande». Då är det att i all hast blöta af papperet med varmt vatten, hvilket förfaringsätt har två olägenheter med sig.

För att nu i första rummet tänka på de levande varelserna, undrar jag, huru många som under sagda procedur bli grundligt förkylda — man kan förstås ej hålla till med detta »afblötningensarbete» i något rum eller i ett trångt kök, utan naturligtvis måste man stå på en dragig veranda eller liknande plats. Hvad så de döda föremålen, fönsterna, beträffar, kommer deras trävirke alltid att draga åt sig större eller mindre vattenmängd, som sedan aflämnas i form af — imma mellan fönsterna. Vill man ha klara rutor, borde man alltså laga ett trävirke på innanfönsterna vore rengjort så tidigt, att detsamma kunde hinna bli väl torrt, innan den tid kommer att fönsterna måste sättas in.

Jag kom häromdagen att kollisionera mina åsikter härutinnan med en handverkare. Nu är handverkare i allmänhet ett föga ordhälligt släkte, det medges, men det hindrar icke, att de hafva ett visst praktiskt förstånd. Karlen talade just om det olämpliga i att göra ren trävirke på innanfönsterna, strax innan dessa skola användas. »Så tro de, att om de yttre fönsterna äro väl tätade, skola de slippa imman mellan fönsterna, men det är ett stort misstag,» sade han. »För det ändamålet skall man i stället laga, att innanfönsterna bli tätade.» Och det är ju naturligt, att om en del af Muspelhems (d. ä. kammarregionernas) värme i det visserligen något smala Ginungagapet mellan fönsterna möter kolden från Nifelhem därutänför, så uppstår visserligen icke någon Ymer och Odhumla, men — imma blir det. Därför brukas också på många ställen, att man låter temperaturen i det rum där fönster skola sättas in, bli tämligen låg, innan sysslan företages. Men: »måttliga korvar äro bäst» äfven härvidlag. För min del skulle jag föredraga litet imma mellan fönsterna framför att förkyla mig. Men är du en afsvuren fiende till den där imman, laga då framför allt, att trävirket på dina fönster blir rengjort i god tid!

Jag vet nog, att både tjänare och hjälpmadamer mycket äro med om, att fönsterna på vären alldeles »ofarna» sättas upp på vinden, men husfrun har väl också något att säga, Jag kan ej hjälpa, att denna sorglöshet vis ä vis de besvärliga höstgöromålen påminner mig om en fabel eller, rättare sagt, om dess slutkläm. Jag tror det är gräshoppan, som lider nöd och ber en granne om hjälp. Och på frågan: »Hvad gjorde du då under den långa sommaren?» svarar hon: »Jag spelade och sjöng.» — »Nå, så dansa nu!»

S—m.

Huslig ekonomi.

Doktor Astrid Cleves föreläsningar på Stockholms högskola.

II.

Efter att hafva påmint om, att med förbränning vanligen menas ett ämnes kemiska förening med syre under värmeutveckling med eller utan ljusfenomen, allt efter syrsättningens liflighet, påpekade doktor Cleve under tisdagens föreläsning, att det gifves ett annat slags förbränning, nämligen ämnens förening med andra gaser än syre. Som exempel på långsam förbränning vid låg temperatur nämndes *förmultning* = syrsättning af växtämnen och *förruttelse* = syrsättning af djurämnen, eller med ett gemensamt namn syrsättning af organiska ämnen. Då det ryker ur multnade löfhögar, kommer detta sig däraf, att vattnet afdunstar genom förbränningsvärmets och i luften förtätas till ånga. Af de multnade löfven uppstår mylla, som är en syrsättningsprodukt af vedämnet = cellulosa. De bland löfven befintliga bakterierna, som spela en verksam roll vid syrsättningen, godtgöra sig för sitt besvär i det värme, som utvecklas under processen. Inom människokroppen kan cellulosa ej förbrännas, hvilket med andra ord vill säga, att detta ämne ej kan tjäna oss till näring. Frisk ved värmer bättre än murken, emedan den senare redan delvis är syrsatt. Vid förruttelse bildas en illaluktande produkt af kväfvhaltiga ämnen.

Organisk kemi kallas äfven kolföreningarnas kemi. De i naturen förekommande kolföreningarna bildas uteslutande inom den organiska världen, växt- och djurriket. Hittills upptäckta och namngifna äro mer än 20,000 naturliga eller med konst framställda dylika. Denna utomordentliga myckenhet beror dels därpå, att kol-

atomerna hafva en speciell förmåga att i stort antal — ända till 200 stycken (organiska atomer däremot högst till ett tiotal) — ingå i samma molekyl, dels därpå, att de förena sig med hvarandra på så oändligt många sätt.

Bland grundämnena förenar sig kolet oftast med *väte*, *syre* och *kväfve*, men därjämte med *svafvel*, *fosfor*, *järn* och *jod*. Af dessa föreningar uppstå en mängd för oss välbekanta ämnen, såsom benzin, anilin, lökolja, läkemedlet sulfonal, ägghvite och ostämne, blodfärgämne, bladgrönt m. fl. Efter många fåfänga försök hafva kemisterna lyckats framställa konstgjorda kolföreningar, i hvilka ingår t. ex. *klor*, *brom* och *jod*, och frukten af dessa äro bland annat bedöfningsmedlet kloroform samt jodoform.

En stor grupp af kolföreningarna utgöra de s. k. *kolvätena*, som bestå blott af kol och väte. De äro lättantändliga och hafva stor betydelse som beståndsdel i flere lys- och brännmaterial, såsom lysgas, fotogen och stenkol. Somliga äro gasformiga, några flytande, andra fasta.

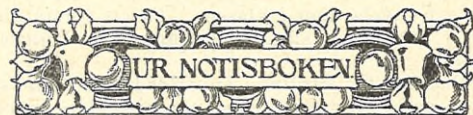
Främst må nämnas *sumpgas*, som ock kallas *grufgas*, ett färg- och luktlöst, icke giftigt ämne. Denna gas uppstår i form af bubbler ur träskens från syre nästan helt och hållet afstängda djup. framtränger i grufvorna mellan stenkolslagren och bildar med luften en explosiv blandning, som, då eld tillkommer, föranleder de mest fruktansvärda katastrofer, och strömmar fram ur rennor i marken, såsom i Baku, samt brinner, om den antändes, som väldiga bloss (persernas »heliga eld»).

Vanlig *lysgas*, ett annat kolväte, innehåller 50 % sumpgas, vidare vätsgas och koloxid, hvilken senare gör föreningen giftig. Kolosets och lysgasens obehagliga lukt tjäna som varning mot en öfverhängande fara. *Vätgasen*, som är 14 1/2 gånger lättare än luften, producerar mycket värme, lyser med kraftig låga och användes hellre än lysgas till fyllnad af luftballonger. *Acetylen*, ett annat gasformigt kolväte, som belysningsämne betydligt kraftigare än lysgas, torde i en framtid komma att uttränga denna.

Bland flytande kolväten märkas *benzol* (hvaraf fås fläckuttagningsmedlet benzin), ett extrakt af stenkolstjära, *fotogen*, beredd af *bergolja*, som framkväver ur jorden i Baku och Pennsylvanien och af hvilken dessutom destilleras *gasolja*, *smörjolja*, andra flytande kolväten, samt *vaselin* och *paraffin*, fasta dylika. Vaseline har den förtjänsten att hvarken härska eller torka in. Af paraffinen tillagas ljus.

Af stenkolstjära produceras äfven det fasta kolvätet *naftalin*, som malfördrifningsmedel säkerligen öfverträffadt af tjärpapper, samt *karbolsyra*. Vid tjärdestillering utgöres destillationsåterstoden af *beck*, hvaraf fås asfalt och briketter.

Allmänna egenskaper hos kolvätena äro *brännbarhet* och *beständighet*, hvilken senare egenskap gör dem lämpliga som konserveringsmedel. Kolväten smältas ej af magsaften, d. v. s. kunna icke ätas.

En märkesdag för en af våra medarbetare är förestående: den 26 dennes fyller *Daniel Fallström*, den kände och ej minst af vårt lands kvinnliga läsekrets uppburne skalden, 40 år. Vi äro öfvertygade, att många, många af Iduns läsarinor hjärtligt förena sig i de lyckönskningar, vi af denna anledning bringa honom, och i den förhoppning, vi uttala, att han allt framgent skall hålla Iduns spalter särskildt kära. Ett bevis därpå har han ju ock lämnat oss i den vackra dikt »Den nötta ringen», som finnes införd i dagens nummer.

Ännu en kvinnlig läkare. Medicine licentiatexamen har i Lund aflagts af filosofie och medicine kandidaten *Hanna Linnea Christer-Nilsson*.

Damer på velociped. Under velocipedesången eller från maj till 1 oktober ha icke mindre än 187 damer i hufvudstaden bötfällts för öfvervärdig framfart eller annan förseelse mot velocipedreglementet.

Hvad säga våra läsarinor om det?

Juvelerare
K. ANDERSON
1 Jakobstorg 1

Ringar, Armband, Kedjor, Silfverarbeten,
Broscher, Kedjearmband, Nålar, Bordsilfver.
Begär prisuppgift innan uppköp göres på annat håll.

Modernast!
Solidast!
Billigast

Fröken Emma Klingberg, som i 32 år verkat i sjukvårdens tjänst, har nu afgått från sin befattning som öfversköterska vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg, hvilken hon innehafte sedan 1871. Vid sitt för två år sedan inträffade 25-årsjubileum som öfversköterska vid sjukhuset mottog fröken Klingberg Patriotiska sällskapets stora guldmedalj. Sin rikaste belöning äger hon dock i de många lidandes tacksamhet, hvilka hon värdat under de gångna åren. Idun bragte redan år 1895 (i nr 18) den förtjänstfulla kvinnans bild och biografi.

Karlskoga praktiska skola för kvinnor afslutade den 14 oktober sin 6:te lärokurs med 104 elever från skilda delar af landet. En rikhaltig utställning af arbeten i huslig ekonomi, sömnad, väfnad, slöjd, glansstrykning och bokföring, utförda af eleverna, förevisades. Examen förekom i bibelkunskap, svenska språket, hushållslära, räkning och sång. Praktiska skolan för män öppnas den 1:sta november.

Gustaf Bergströms 40-års-jubileum

som skådespelare firades i måndags kväll å Södra teatern med en festföreställning, och den utmärkte komikern mottog därvid från en fullsatt och entusiastisk salong en den hjärtligaste hyllning — ett tack för de många oförgätligt glada stunder, hans konst under ett långt och plikttröget teaterlif beredd huvudstadspubliken. Till program för sin hedersföreställning hade jubilarer valt den lustiga, för några år sedan gifna tyska farsen »Neckens dotter», där han som den gemytliga kapitalisten Heinzelmännchen har en af sina många glänsande roller. Redan vid sitt första framträdande hälsades han af dånande applåder och hyllande lager, och för hvarje akt slut upprepades sedan ovationer i oafbrutet crescendo. Det låg en sällsynt hjärtlighet öfver hela denna hyllning, en hjärtlighet som vittnade om, att Gustaf Bergströms trogna tempeltjänst i Thalias gårdar förvärfvat honom lika varma vänner som uppriktiga beundrare. När till sist, efter styckets slut, ridån åter en gång gick upp, stod kvällens hjälte där formligen höljad af lager och blommor och omgifven af hela teaterns personal. Direktör Wagner öfverlämnade å kamraternas vägnar en lagerkrans af gediget silfver, och publiken jublade sitt instämmande i denna förtjanta hyllning åt en gedigen konst.

Efter representationens slut var ett festligt samkväm ordnad på den flaggprydda foyern, hvarvid kamrater och talrika vänner i många hjärtliga tal och skålar ytterligare fingo lägga sina känslor i dagen för den aktade jubilarer.

Kungl. teatern återupptog den 13 dennes »Tannhäuser», och har Wagner därmed gjort sitt inträde å den nya operascenen. Vi hälsa honom välkommen och hoppas, att vederbörande ofta måtte låta den genialiske mästaren uppenbara sig i såväl gamla som för vår opera nya verk. Tannhäuserföreställningen i fråga lämnade emellertid åtskilligt öfrigt att önska. Flere af de uppräddade tycktes ej vara synnerligen väl disponerade och åtskilliga slitningar förekommo. Hvad som dock — utom verket själft — förlänade föreställningen ett visst intresse var dels fröken Nordins fortsatta debut som Elisabeth, dels åtskilliga förändringar beträffande utstyrelse och regie, de senare afgjorda till förmån för det hela. Hvad fröken Nordin beträffar måste nog hennes debut betraktas som ganska lofvande. Hon har ett präktigt yttre och en klangfull stämma, hvilken senare dock ännu ej är tillräckligt utbildad för att kunna göra sig gällande. Intonationen är ej ren, och föredraget saknar

de egenskaper, som fordras att förläna glans och intresse åt partiet. Genom tråga studier och förständig ledning borde dock fröken N. kunna varda en god ackquisition för vår opera. Som Venus visade fru Lindberg afgjort ett godt framsteg, såväl i vokalt som dramatiskt hänseende, och äfven hr Bratbost hade bättre utmejslat sin Tannhäuser. Sträfvan att sjunga dramatiskt bör dock ej få inkräkta på konsten att sjunga vackert. En som har förmågan att värma åhörarna med sin vackra sång är emellertid hr Landqvist. Så ock här i »Tannhäuser».

— Första abonnementsföreställningen ägde rum i onsdags, då »Vilhelm Tell» uppfördes. Vi torde i nästa nummer få tillfälle återkomma till denna repris.

Svenska teatern bjuder för närvarande på ett program af den lätta halt, som tydligen ej eftersträfvat något högre mål än att bereda åskådarna en sorglös afton. Inledningspjesen, ett »skottdagsskämt» i 2 tablåer, benämndt »Flickorna fria», kunde saklöst ha fått hvilat i den anonyme förf:s skriftblåda — åtminstone till nästa skottdag. Den genomnaiva lilla pensionsflickehistorien spelas emellertid nått, och särskildt fröken Åberg kunde förtjäna ett litet »premiu».

För hvad man nu kan beskylla den därpå följande franska farsen — »Kontrollören vid sofvagnarne» af Bisson — icke är det för naivitet. Det bör åtminstone vara så pass brådmogna barn, som vi, »det dalande seklets söner», äro, för att ledigt kunna smälta denna blandning af hårdkokad frivolitet och glödbalstrade tokstoligheter. Men vår digestion är superb — Gud förärfve den!

De äro nu ock ena riktiga virtuoser att servera dylik andlig föda, den Ranfiska liftruppen. Direktören själf och hr Eliason och hr V. Lundberg och hr Hedlund och fröknarna Gottschalk, Borgström och Rustan bilda en briljant lustspelsensemble, det måste medgifvas! Ej ens en fonograf, som genom tre akter spelar ärkeengeln Gabriel, kan på allvar taga upp täflan. Men här är ju ej heller fråga om något allvar, allra minst något etiskt. För det estetiska svare hr Bisson och teaterdirektionen.

Filharmoniska sällskapet ämnar under innevarande musikår gifva två abonnementskonserter. Vid den första, som hålles i första veckan af februari 1899, skall utföras Beethovens väldiga Missa solemnis (D-dur messan), som Sällskapet introducerade i Sverige för 4½ år sedan. Andra konserten upptager Liszts oratorium »Legenden om den heliga Elisabeth», hvarur förut endast spridda stycken sjungits här vid en Sällskapets konsert 1887. Att abonnementskonserternas antal för denna säsong inskränkes till två i st. f. de sedvanliga tre, beror närmast därpå att inöfningarna af Beethovens stora messa erfordrar ansevärdare tid för att mogna. Dirigent är hr Wilhelm Stenhammar.

Abonnement å 6 kronor kan tecknas i Lundquists Hofmusikhandel, Malmtorgsgatan 8, samt vid Sällskapets repetitioner måndagsaftnar i Musikaliska akademien. Abonnent äger disponera en biljett till dyraste plats vid hvardera af de två ofvannämnda konserterna samt har tillträde till sällskapets öfningar, musikföredrag och samkväm.

Fru Dagmar Möller gifver sin tredje svenska romansafton instundande onsdag med benäget biträde af hr V. Stenhammar. Programmet upptager kompositioner af J. A. Josephson och Emil Sjögren.

»Familjemeddlanden».

Under rubriken »Familjemeddlanden» ha vi anslagit en bestämd plats på andra sidan i vår annonsbilaga för s. k. legala annonser och för dem fastställt ett pris, som rätt mycket understiger vårt annans beräknade annonspris, eller för födelse-, förlofnings- och vigselannons kr. 1: 50 samt för dödsannons inom ram kr. 5: — ett pris som måste betraktas som synnerligen moderat, då hänsyn tages till vår upplagas ovanliga storlek och den jämna och utbredda spridning tillkännagifvandet därigenom erhåller.

Redaktionen af Idun.

Den hvita mössan.

Skiss för Idun af E. L.

De sutto därute på verandan, far och son, den senare med blicken följande moderns smärta och spänstiga gestalt och den lilla yrhättan, som fladdrade omkring henne.

Han hade kastat af sig den nyförvärfvade hvita mössan och strök med en käck rörelse det mörka vågiga håret. Det låg någonting starkt och friskt öfver hela hans ungdomliga person, som fadern satt och iakttog.

»Det är en historia, jag skulle vilja berättat dig, Gunnar,» sade han. Sonen såg hastigt upp — det var en sådan underlig klang i faderns röst, tyckte han — och deras ögon möttes med denna sympati, som alltid hade funnits mellan dem, men nu med en tillsats af sorg i faderns.

»Ja, en historia, Gunnar; historien om ett lif — eller om ett ögonblick. Det kan komma på ett ut. Ett ögonblick kan växa ut till en evighet, och ett lif är ofta icke långt nog för det, som skall botas och göras helt igen — — —

Jag hade också en gång rätt att bära en sådan där hvit mössa — det var en jublande glad sommar, solig och ljus med lifvet som ett långt, fritt perspektiv, hjärtat öppet och famnen vid. Det var därhemma på Helgestad, som mor var så duktig att sköta, en landtbrukare i hvar tum. Far, som dog när jag var årgammal, hade varit en god, glad människa med pungen lika öppen som dörren till sitt hus. Där gick folk ut och in — till kalas och lån om hvarann, och så kom det sig, att han lämnade mindre än intet till änka och son. Mor hade afgudat honom, och många trodde, hon skulle dö af den vansinniga sorgen — hon ville hvarken äta eller tala eller se en människa. Där foro vänner och allt slags lagfolk fram och åter, rotade i papper och talade om skuld och försäljning af gården. Då var det, som om hon vaknat. Hon visade dem allesammans höfligt, men bestämdt på dörren, tog själf affärer och gård om hand och skötte det sedan som en hel karl.

Men en annan hade hon blifvit. Hon hade varit en ung och sorglös flicka, när far med de svarta hästarna i spann kom körande till gården med henne. Och lynnet var som aprilväder. Nu log hon aldrig, talade litet, var alltid jämn och lugn och blef aldrig vred. Men folket hade en ogemmen respekt för henne.

Mellan henne och mig fanns ett starkt, oslitligt band, en tyst sympati och förståelse, som växte sig starkare år från år, fast vi sällan växlade många ord med hvarandra. Jag visste, att jag var hennes lif och enda glädje, den för hvilken hon arbetade. Det var också min högsta fröjd att få visa henne vackra betyg, ehuru hennes enda erkännande oftast bestod i ett kort:

»Tack, min gosse!» Men det gjorde mig stoltare än någon jordens kung.

Och den våren, jag kom hem och kunde svänga den hvita mössan till hälsning, där hon stod på den höga trappan! Jag sprang ur vagnen, tog trappan i två, tre skutt och var där i hennes varma famn, innan jag visste det själf — då såg jag henne

Förändras öfver hela riket. Begär priskurant. SPISBRÖD, många sorter. C. W. SCHUMACHER Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgratan 17, Stockholm. Guldmedalj, Stockholm 1897, för utmärkta brödsorter samt för framstående industriell verksamhet. fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specialhandlare i huvudstaden. FÖRSÖK!

Vägghyra, Mal och Bakterier

utrotas af Aktiebolaget Desinfection

i rum, fartyg och bostäder, allt på stället — utan bortförande af möbler.

Rikstel. 34. — Kontor: 4 Stallgatan 4. — Allm. Tel. 7494.

Tandläkare dr Geo. Forssmans
 nya preparat för tandernas vård:
 Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandinkur
 handas å de Hesta apotek, i partymått och hos hvar
 handlande Parfymfabrik i Sverige hos Stockholm.
 Bendix, Josephson & C:o, 11 Regeringsgatan

le för första gången, ett stolt, gladt leende — — —

Hvilken sommar! Det var som någonting smält hos henne, hon var så god, så mild — — — För mig var det sjudande vår, allt var eld, var lif, var värme — det var så lätt att lefva, lätt att tala, lätt att skratta. Men ibland kom det öfver mig ett allvar, som jag inte själf förstod, och jag måste ut för mig själf att grubbla och undra öfver lifvets gåtor. Och när jag så kom hem, såg mor mig in i ögonen och sade så mjukt och varmt:

»Gud bevare dig, gossen min!» Och jag blef vek om hjärtat, så gråten steg mig upp i halsen.

Där var mycket folk på gården, och det var min fröjd att vara med dem — de skämde bort mig och skrattade åt mina upptåg. Jag var med dem på åker och äng, i stall och ladugård. Om kvällarne, när korna skulle fordras, var jag där och skämtade med flickorna, kastade hö på dem och rasade som en tosing. Det var lek, och ingen af oss tänkte på ondt. Men så kom där en kväll — den sista jag var hemma — hon var ensam i ladugården, en af dem, och — — så hände det, som aldrig borde fått hända — — —

Om morgonen reste jag till Upsala. Jag beredde mig att fara hem till julen, men ett par dagar, innan jag skulle resa, kom bref från mor.

Jag läste det en gång, två gånger — — och hvad jag sedan gjorde, minns jag inte. Jag minns bara en förfärligt pinande förtviflan.

»Är det min Gunnar, min Gunnar, som

har gjort detta,» skref mor — — »Ditt lif är fläckadt, din ära smutsad, du har ingen rätt mer att bära den hvita mössan, symbolen af ett rent lif, en ofläckad heder.»

Gunnar, jag har aldrig burit den sedan dess — — — Hon skref också, att jag fick inte komma till Helgestad, hon måste få tid på sig — och det var det värsta. Det skulle ha varit en lisa till och med att se den stora sorgen i hennes ögon. — — —

Det gick år. Jag fick pengar och ett och annat kortbref. De berättade där hemifrån, att hon var sig lik utom håret, som blifvit grått. Hon hade tagit hand om flickan och barnet — — det var en liten gosse, som jag aldrig fick se, han dog efter ett par år.

Ären läkte så småningom såret — men det aggande minnet fanns kvar, det förgiftade hvarje glädje i lifvet. Hvad värde hade mina vackra betyg och framgångar, då jag inte fick göra mor glad med dem! Den kvinna, jag lärde älska, kunde jag icke bjuda en ren hand — jag måste gjuta sorg i hennes glada, sorgfria sinne. Hon var nog storsinnad att förlåta, men det var ändå inte samma glädje, som det kunnat vara.

Så kom du, vår förstfödde. Äfven den glädjen var förbittrad. Inte sant, Gunnar, det finns minuter, som växa ut och fylla hela lifvet.» —

De sutto tysta.

Sonen satt med hufvudet i handen och skylde öfver ögonen. Det var bittra tankar, som brusade genom honom — fadern, hans far — o, nej det kunde inte vara sant! — — Men så kom den försonande tanken:

»Det är för min skull, för att göra mig stark, han berättar det.» Bitterheten vek — hade icke frestelsen också snuddat vid honom — jo, jo! Och hvem var han, att han skulle döma. Inte var det hans förtjänst, att han stått hittills. — — — Var det detta, som skulle komma? Det strök som en kall, svart skugga öfver hans ljusa sinne. — — — Det kom en annan tanke. Af alla straffets bittra stunder måste detta förödmjukelsens ögonblick vara det bittraste för fadern.

Han såg hastigt upp, fångade det smärtsamma, ångestfulla uttrycket i faderns ögon, reste sig och gaf honom handen med ett trofast handslag.

»Tack far! Jag skall inte glömma.» —

✦

En bildad människa är icke den, på hvilken naturen slösat sina gåfvor, utan den, som väl, vist, rikligt och på högsta sätt använder de gåfvor, hon har; som med fast blick kan se, hvarest något fattas henne, och förstår att inse, hvad det är.

L. Rakel.

✦

Innehållsförteckning:

Maikki Friberg; af V. Lindman. — Den uötta ringen; poem af Daniel Fallström. — Från kyrkomötet; af Laicus. — Juldag; skiss af Gustaf af Geijerstam. — I inackorderingsstrågan; »andarnes sammandrabbning». — När dubbelvinsten skola in; af S-m. — Huslig ekonomi; dr A. Cleves föreläsningar på Stockholms högskola. II. — Ur notisboken. — Teater och musik. — Den hvita mössan; skiss för Idun af E. L. — Tidsfördrif.

✦

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Jag vara kan rabattens prydnad,
Men också ett djurplågeri,
När djuret tvingas skall till lydnad
För någons öfversitteri.
Dock finnes jag uppå rabatten
(Nu mera sällsynt det nog är),
Jag skrämmer inte en gång katten,
Respekt för mig han icke bär.
Men fick han andra sorten pröfva,
Likt långt förnämligare djur,
Det vore annat än sig öfva
Dels ligga på — dels ta sig lur.
Härmed mitt hela är beskrifvet,
Dess småord endast återstå,
Och gåtan, kan man ta för gifvet,
Sin lösning utaf dem skall få.

Två socknar, uti Dalom båda,
Man finner utan stort besvär.
Och en förrättning skön att skåda.
Om den ej profanerad är.
Namn på två fåglar uti lunden;
Den ena brukar vanligtvis
Med döfhet slagen bli den stunden
Han ifrig är i sin kurtis.
Hvad ej är skäl att ägna dagen,
Hvars afton ingen än har sett.
Så, hvad vi ha till vinst för magen.
Hvem på en sjöfart fart oss gett.
Hvad eftersträfvat vid en skjutning
På därtill afsedd lämplig plan?
Förvaringsrum för näsans njutning.
Och en fyrfotings luktorgan.
En hufvudstad man ock kan nämna,

Samt något som är ganska sött.
Nu är dock bäst att gåtan lämna,
På den en hvar kan vara trött.

Gammal dam.

Prokop.

1—6.

Det var en gång — det är nu ganska länge sedan —
Jag stackars litet ord, blef dryftadt af en hvar,
Men sedan dess min glans har svunnit, gått i nedan;
Ej mer en ädel klang i språket jag nu har.

[2—6.

En danserska jag är, så lätt som ingen annan,
Och stor är min bravur i luftig »serpentin»;
Men, ack! jag ständigt bär ett märke uppå pannan,
Som eld så glödande, så rödt som en rubin.

3—6.

För den som tröttnat har vid lifvets larm och strider,
Jag är en tillflyktsort där hvila man kan få.
För det jag hade namn i långt förlutna tider,
Och ännu denna dag jag bjuder där uppå.

4—6.

Två floder på en ö, som vi nog känna alla;
En på dess norra del, den andra längre ner.
Med samma korta namn man råkat att dem kalla;
Jag har dem icke sett och kan ej säga mer.

5—6.

Utaf vår jordmån karg, en ättling, seg och hårdig,
Som tyckes trifvas bäst, där han ej har för fett.
Och nu till sist så blef prokopen ändå färdig,
Fast den har pröfvat starkt på Saras klena vett.

Sara.

Sifferproblem.

(Tabula magica.)

1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	2	2	2	2	2	2	2	2
2	2	2	2	2	2	2	2	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	3	4	4	4	4	4	4
4	4	4	4	4	4	4	4	4
4	4	4	4	4	4	4	5	5
5	5	6	6	6	6	7	7	7

Sifferorna i de 81 rutorna i ofvanstående figur skola omflyttas, så att sifferraderna — antingen man hopsummerar dem vågrätt, lodrätt eller diagonalt — alltid gifva summan 29.

Moster Lisa.

Ordgåta.

Följande bokstäfver och stafvelser, rätt ordnade, bilda sex ord, hvilka begynnelsebokstäfver bilda en bekant författarinns förnamn och slutbokstäfverna hennes tillnamn.

Bokstäfverna och stafvelserna äro: a, al, b, b, bra, co, d, es, es, f, ha, ha, hu, ko, la, m, ma, n, näf, ri, s, ter, ver, vu, zy.

De sex orden äro: 1) finnes inom adelsståndet, 2) på senare tid i presen mycket omtalad person, 3) hvad björnen har, 4) spanskt slott, 5) fotbeklädnad, 6) mansnamn.

E. O. N.

Namngåta.

1, 2, 3, 4 — 5, 4, 6, 7, 1 — 8, 9, 3, 2, 10 — 11, 10, 12, 2, 11 — 6, 2, 6, 9, 4 — 13, 14, 2, 6, 10 — 10, 3, 3, 10, 1 — 14, 9, 13, 7, 1 — 1, 10, 6, 10, 1 — 15, 10, 1, 1, 10 — 10, 14, 12, 2, 11 — 14, 16, 4, 10 — 10, 3, 17, 10 — 3, 2, 1, 9, 4 — 3, 16, 12, 2, 4, 10 — 6, 9, 14, 7 — 2, 11, 10 — 11, 16, 14, 2, 4 — 1, 10, 1, 1, 18 — 16, 3, 19, 10 — 19, 9, 4, 6, 10, 20.

Mans- och kvinnonamn, hvars begynnelsebokstäfver bilda ett ordspråk.

Isse.

Lösningar.

Logogryfen: Potatis; aptit, stop, stat, is, stia, so, sto, spatt, Patti, Pis, Po, oas, satt, oi, post, ost, asp (åsk), sot, os, otta, tio, tapto, spolta, sottiis, patos, topas.

Korsgåtan: 1) T, 2) lag, 3) Basra, 4) latmask, 5) Tasmanien, 6) granved, 7) Asien, 8) ked, 9) n

Prokopen: Slarf, larf, arf.

Förvandlingsgåtan: Strömstad: 1) Sigmaringen, 2) Tagliamento, 3) Ronneby, 4) Önsköldsvik, 5) Marekaiho, 6) Simferopol, 7) Tammerfors, 8) Almeria, 9) Dublin.

Klädningar, Kappor, Rockar, Herrkostymer m. m. kemiskt tvättas och färgas, utan att söndersprättas.
 Billiga priser. Vålgjordt arbete.
 HILDUR ANDERSSONS Ullspinneri- & Skrädderaktiebolag.
 Oxtorgsgatan 16. Filial: Hornsgatan 1. — Allm. Tel. 30 435. Rikstel. 163. Allm. Tel. 76 53.
 Gods afhämtas tacksamt afgiftsfritt.